

Inhoudsopgave

Voorwoord	11
1 Inleiding	13
Inleiding	13
‘Ras’ en ‘rasvermenging’	15
Geschiedenis en geschiedschrijving	18
Literatuur en literatuurwetenschap	22
Probleem- en doelstelling	25
2 Theorie en methode	27
Inleiding	27
Inkadering	29
Postkoloniale literatuur- en cultuurwetenschap	30
Hybriditeit in het koloniale tijdperk	31
Hybriditeit in de postkoloniale periode	32
Internationale conceptualisering van hybriditeit	34
Een Nederlands postkoloniaal perspectief?	36
Indo-Europeanen in de Nederlandse wetenschap	40
Afbakening	42
Corpuscriteria	44
Het koloniale corpus	47
Het postkoloniale corpus	51
Werkwijze	56
Discoursanalytische literatuurbenadering	56
Discoursen, literatuur en literaire representatie	57
Ten slotte	60

DEEL I – KOLONIALE LITERATUUR

3 Koloniale achtergronden	63
Inleiding	63
Indo-Europeanen in Indië	65
Aantallen en staatsrechtelijke positie	66

Verindischen en verhollandsen	67
Het Europese debat	72
Geracialiseerde taxonomieën en hiërarchieën	73
'Een halfslachtig en halfkrachtig tussenras'	77
Het Indische debat	82
Het Indo-probleem	83
Ethische politiek en indianisatie	89
'Het gele gevaar'	94
4 Sensualiteit	101
Inleiding	101
Van bedrieglijke schoonheden tot slachtoffers	102
Vroegrijpheid en de invloed van tropenzon	104
Bedrieglijke schoonheden	106
Begeerlijk en behaagziek	106
Afgunst, haat en wraak	109
Onverschillig, oppervlakkigheid en mondain	112
Hollandse versus Indische vrouwen	115
Slachtoffers van begeerte	118
Aanleg versus opvoeding	119
Het bloed kruipt waar het niet gaan kan	121
Tussen wal en schip	124
Indocentrische auteursposities	127
Slachtoffers van koloniale omstandigheden	129
Ten slotte, sensualiteit en de koloniale beschavingsmissie	131
5 Verindischen	133
Inleiding	133
Verindischen	134
Onbeschaafd en onaantrekkelijk	135
Goedhartig en gastvrij	138
Onnadenkend en emotioneel ongeremd	139
Hybriditeit en mimicry	144
Natuurlijke eenvoud	149
Onbedorven en beschaafd	150
Een postkoloniaal postscriptum	153
Ten slotte, verindischen en de koloniale beschavingsmissie	155
6 Zuiverheid	
Inleiding	157
Door atavisme gezuiverd	157
Blanke lelies	158
	159

Atavistische martelaressen	162
Door lijden gelouterd	170
Exotische lelies	171
Opvoeding en huwelijk	176
Hybride martelaressen	180
Ten slotte, zuiverheid en de koloniale beschavingsmissie	183
7 Het 'gemengde' huwelijk	185
Inleiding	185
Indië als land van wellust	187
Het 'gemengde' huwelijk	190
'Totoks zijn heel anders dan wij'	191
De invloed van een huwelijkspartner	194
Kleur bekennen	198
Moederschap	200
De 'oosterse' moeder	201
De 'westerse' moeder	205
Atavisme en onvruchtbaarheid	206
Ten slotte, het 'gemengde' huwelijk en de koloniale beschavingsmissie	209
8 Middelmaticiteit	212
Inleiding	212
Geracialiseerde factoren	214
Fysiek en psychisch verval	216
Middelmatige schoolprestaties en mislukte carrières	218
Maatschappelijke verhoudingen	221
Indocentrische auteursposities	222
Eurocentrische auteursposities	226
Ten slotte, middelmatigheid en de koloniale beschavingsmissie	229
9 Dierlijkheid	231
Inleiding	231
Primitieve natuurlijkheid	232
'Klimmen als een aap'	233
Jachtzucht, vechtlust en wellust	235
'Ontaard tot niets'	241
Het pauperdiscours en rasideologieën	244
Het Indo-probleem	245
Racisme en rassenhaat	248
Can the subaltern speak?	250
Ten slotte, dierlijkheid en de koloniale beschavingsmissie	253

10 Emancipatie	256
Inleiding	256
De totok als maatstaf	258
Deftige landheren en het plantersvak als roeping	259
'Hij is maar een sinjo!'	263
De Indo als maatstaf	266
Sociaaleconomische ontwikkelingen	268
Discriminatie, achterstelling en uitsluiting	271
Indo-identiteit	277
Ten slotte, emancipatie en de koloniale beschavingsmissie	281
DEEL II – POSTKOLONIALE LITERATUUR	
11 Postkoloniale achtergronden	285
Inleiding	285
Wat vooraf ging	289
Van object naar subject van beeldvorming	293
'Een schip vol problemen' en 'dubbele bonnenvreters'	293
'Wat in het hart is, komt in TONG TONG boven'	300
Van assimilatie naar emancipatie	310
'Barbarus hic ego sum, quia non intelligor ulli!'	310
De strijd om het Indisch erfgoed	316
De erkenning van Indisch oorlogsleed	316
Het Indisch cultuurgood als nationaal gemeengoed	321
Ten slotte, een uitstervend of springlevend 'ras'?	328
12 Doorschrijven en terugschrijven	331
Inleiding	331
Sensualiteit	336
Verindischen	341
Degeneratie	345
Bijgeloof en het bovennatuurlijke	347
Ten slotte, wie bepaalt wat 'Indisch' is en waaruit dat bestaat?	350
13 Overleven en herbeleven	355
Inleiding	355
Oorlog in Indië	355
Japanse bezetting	357
Indonesische onafhankelijkheidsoorlog	357
Miskenning van oorlogsleed	360
'Altijd mooi weer en aan elke boom een banaan'	362
	363

'Onbeantwoorde liefde voor koningin Wilhelmina'	366
'Ontheemd, ontgoocheld en belazerd'	368
Doorwerking van oorlogsleed	370
Voor het leven getekend	371
'Bij ons hield de oorlog nooit op'	373
Ten slotte, Indisch zwijgen en Indische emancipatie	375
14 Assimileren en hybridiseren	377
Inleiding	377
Schrijven tussen twee culturen?	378
De Tweede generatie	379
Indisch-zijn en zich Indisch voelen	380
Opgroeien tussen twee culturen?	383
'Moriaantje zo zwart als roet'	385
'Het is niet goed om Indisch te zijn'	387
'Bruin is niet wit of wit zwart'	388
'Niet voortzetten wat al gestorven is'	391
'Indië, dat zegt ons niets'	395
Ten slotte, Indische identiteit in postkoloniaal Nederland	395
 SLOTBESCHOUWINGEN	
15 Slotbeschouwingen	399
De literaire representatie van Indo-Europeanen	399
Eurocentrische en Indocentrische auteursposities	402
Indisch-Nederlandse letterkunde als literair discours	404
Postscriptum, de geschiedenis herhaalt zich	406
 Bibliografie	 408
 Summary	 420
 Register	 426